ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΡΟΝΟΙΑ

ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Η'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 12 ΜΑΪΟΥ 1918. ΑΡΙΘ. 151

Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ

«Ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι».
(Ἰω. δ' 26).

Ἀνὴρ σαμαρείτης λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ γνωστῇ παραβολῇ ὡς τὸ πρότυπον τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἐντολῆς τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης· καὶ γυνὴ σαμαρεῖτις, οὐ μόνον μιαρὰ εἰς πάντα ἰουδαῖον τὸν χρόνων ἐκείνων ὡς ἀνήκουσα εἰς τοὺς ἀπεχθεῖς μιγάδας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἰδιωτικὸν αὐτῆς βίον, ἀξιοῦται τῆς ὑψίστης τιμῆς νὰ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀπερίφραστον περὶ Ἑαυτοῦ μαρτυρίαν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Μεσσίας, ὁ προσδοκώμενος ἵνα ἔλθῃ καὶ ἀναγγείλῃ πάντα τὰ τῆς ἀληθινῆς θρησκείας τοῖς ἀνθρώποις.

Ὁπόσας δ' ἀληθῶς ἀποκαλύψεις ἐποιήσατο πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην ὁ Σωτήρ, τὴν γυναῖκα ἥτις πέντε ἄνδρας ἔσχε καὶ νῦν συνέζη μετὰ ἕκτου ὅστις δὲν ἦτο ἀνὴρ αὐτῆς! Ἐπαναφέρει δὲ ἡμᾶς ἡ εὐαγγελικὴ περὶ τῆς Σαμαρείτιδος διήγησις εἰς θέμα, περὶ οὗ καὶ πρότερον ἠσχολήθημεν, εἰς τὴν πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ ἐν γένει τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἀγενῆ καὶ τὰ ἐξουθενημένα καὶ τὰ μὴ ὄντα προτίμησιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δι' αὐτῶν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου.

Ἡ τοιαύτη προτίμησις τοῦ Κυρίου πρὸς τοιούτους ἀνθρώπους ἐνεποίει ἐντύπωσιν οὐ μόνον εἰς τοὺς ὑπερηφάνους καὶ ἀξιοπρεπεῖς ἄρχοντας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰς τοὺς λεπτεπιλέπτους τηρητὰς τῆς νομικῆς δικαιοσύνης Φαρισαίους, ἐρωτήσαντας τοὺς μαθητάς ποτε «διατὶ μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;», ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἀποστόλους, οἵτινες καίπερ αὐτοὶ ἐκ ταπεινῶν καταγόμενοι, ὅτε ἐπανῆλθον ἐκ τῆς κώμης Συχάρ, εἰς ἣν μετέβησαν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν, ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει.

Τὴν γυναῖκα ταύτην τὴν τεταπεινωμένην καὶ ἐξουθενημένην διὰ τὸ φῦλον, διὰ τὴν καταγωγὴν καὶ διὰ τὸν βίον ἴσως, ἐδίδαξεν ὁ Κύριος τὴν ὑψηλὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ζῶντος, τοῦ ἀλλομένου ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν πίῃ αὐτό, εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἀληθῶς ὅστις πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ φρέατος, ἔστω καὶ ἂν ἐξ αὐτοῦ ἔπιον καὶ πατριάρχαι οἷος ὁ Ἰακώβ, θὰ διψήσῃ πάλιν· ὅστις ὅμως πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ζῶντος, ὅπερ χορηγεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν θὰ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἰσδύων καὶ ἐπικρατῶν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου ἀποβαίνει ἐν αὐτῷ πηγὴ ζωῆς αἰωνίου, ἐκδηλουμένη ἐξωτερικῶς ὡς ἀρετὴ παντοειδὴς καὶ δύναμις Θεοῦ σῴζουσα τὸν ἄνθρωπον καὶ καλοῦσα διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ἁμίλλης καὶ ἄλλους εἰς τὴν σωτηρίαν.

Ἀλλ᾽ ἔτι σπουδαιοτέρα ὑπῆρξεν ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου περὶ τοῦ ποῦ καὶ πῶς προσκυνεῖται ὁ Θεός.

Ἡ Σαμαρεῖτις ἀντιληφθεῖσα, ἐκ τῆς πλήρους γνώσεως τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῆς βίου, ἣν ἐπέδειξεν ὁ Κύριος, ὅτι εὑρίσκετο ἐνώπιον προφήτου, ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας ὅπως μάθῃ τὴν ἀλήθειάν περὶ ζητήματος ὅπερ συνετάρασσεν ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπανόδου ἐπὶ 550 που ἤδη ἔτη Ἰουδαίους καὶ Σαμαρείτας, μάλιστα ἀφ᾽ ὅτου πρὸ 160 περίπου ἐτῶν ὁ Ἰωάννης Ὑρκανὸς ὑπερισχύσας κατέσκαψε τὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζεὶν σαμαρειτικὸν ναόν. Οἱ πατέρες ὑμῶν, εἶπεν ἡ Σαμαρεῖτις, ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου προσεκύνησαν τὸν Θεόν· καὶ ὅμως ὑμεῖς, οἱ Ἰουδαῖοι τῆς σήμερον, λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις εἶναι ὁ τόπος ὅπου πρέπει νὰ προσκυνῆται ὁ Θεός.

Ἡ Σαμαρεῖτις ἔλαβεν ἐν τῇ ἀπαντήσει τοῦ Κυρίου τὴν αἰωνίαν καὶ παγκόσμιον λύσιν τοῦ ζητήματος· ἀλλ᾽ ἡ λύσις αὕτη ἦτο πολὺ ὑψηλὴ καὶ πολὺ ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰς ταπεινὰς φιλοδοξίας καὶ τὰ

εὐτελῆ μίση ἅτινα ἐχώριζον τοὺς Σαμαρείτας τῶν Ἰουδαίων, ὥστε σὺν τῇ παρόδῳ τῶν αἰώνων νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ τοῦ κόσμου σχεδὸν σύμπαντος, οὐχὶ δ' ὅμως μέχρι σήμερον καὶ ὑπὸ τῶν ἐλαχίστων, εἰς οὓς περιωρίσθη τὸ σαμαρειτικὸν γένος. Γύναι, πίστευσόν μοι, εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι ἔρχεται ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν οὔτε ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ σας τούτου ὄρους, οὔτε ἐν Ἱεροσοσολύμοις θὰ προσκυνῆτε τὸν Θεόν· θὰ ἔλθῃ ὥρα, καὶ ἡ ὥρα αὕτη ἰδού, ἦλθε, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ θὰ προσκυνήσωσι τὸν πατέρα ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· διότι ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα, καὶ οἱ προσκυνοῦντες αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ τὸν προσκυνῶσιν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης αἴρεται τὸ μεσότοιχον τὸ χωρίζον τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Σαμαρείτας ἐν τῷ ζητήματι τοῦ τόπου τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, καὶ πᾶς τόπος τῆς δεσποτείας αὐτοῦ ἀποβαίνει βωμὸς θυσίας καὶ πᾶσα ψυχὴ ναὸς προσκυνήσεως ἀληθινῆς τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ζῶντος Θεοῦ καὶ πατρὸς τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ δὲν θὰ συρρέωσιν πλέον ἁπανταχόθεν οὔτε εἰς τὸν ἠρειπιωμένον ναὸν τοῦ Γαριζείν, οὔτε εἰς τὸν ὁμοίαν τύχην ἀναμένοντα ἡρῳδιανὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ ναόν, οὔτε τὰ ἔθνη εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν αὐτῶν εἰς προσκύνησιν καὶ λατρείαν τοῦ οὐρανίου Πατρός· διότι ὁ οὐρανὸς θρόνος Αὐτοῦ ἐστι καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Αὐτοῦ, καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν Αὐτός, οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων καὶ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, νὰ κατοικήσῃ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς;

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ἡ εὐφυὴς Σαμαρεῖτις· εἶχεν ἐνώπιον αὐτῆς προφήτην Ἰουδαῖον, ὅστις ἦγεν αὐτὴν ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἔκπληξιν· ἐν ᾧ ἦτο Ἰουδαῖος κατὰ παράβασιν τῆς ἀγρίας ἰουδαϊκῆς μισαλλοδοξίας ἐζήτησε παρ' αὐτῆς, οὔσης γυναικὸς σαμαρείτιδος ὕδωρ ἵνα πίῃ, οὐδαμῶς φοβούμενος μήπως μιανθῇ· καὶ ἐζήτησεν ὕδωρ ἐν ᾧ Αὐτὸς ἦτο ἡ πηγὴ τοῦ ὕδατος τοῦ ζῶντος! Καὶ ραββῖνος ὤν, παρὰ τὰς ἰουδαϊκὰς ἰδέας καθ' ἃς ὁ ραββῖνος δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ δημοσίᾳ πρὸς γυναῖκα, οὐδὲ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον, Αὐτὸς συνωμίλει ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀνεπιφυλάκτως καὶ ἀδεῶς ἐν τόπῳ δημοσίῳ πρὸς γυναῖκα, καὶ δὴ σαμαρεῖτιν, καὶ δὴ πέντε ἄνδρας μέχρι τότε σχοῦσαν καὶ νῦν παρανόμως μετὰ ἕκτου ζῶσαν! Καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην ἀπεκάλυπτεν ἀληθείας ὑψίστας,

ἃς μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ ἐν μέσῳ τῶν ἐκλεκτοτάτων ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔθνους!

Καὶ εἰσδύσασα ὁπωσδήποτε ἡ Σαμαρεῖτις εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν ὑψηλῶν Αὐτοῦ λόγων, ἐνεθυμήθη φυσικῶς τὰς ἱερωτάτας ἐλπίδας, ἃς ἔτρεφον οἱ τοῖς ἐκλεκτῆς μάλιστα Φυλῆς ἀπόγονοι εἴπερ ποτε ζωηρὰς ἐν τῷ τότε χρόνῳ, τὰς ἐλπίδας τὰς ἐκ τῆς καθόδου τοῦ ἐπηγγελμένου Μεσσίου· καὶ λέγει πρὸς τὸν Κύριον· «οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα». Ἀλλὰ νέα, ἡ μεγίστη πασῶν, ἔκπληξις ἀνέμενε τὴν γυναῖκα ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις· καὶ ἦτο ἡ ἔκπληξις αὕτη ἡ διαρρήδην μαρτυρία τοῦ Κυρίου περὶ ἑαυτοῦ ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Χριστός. «Ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι!»

Πρὸς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἐξουθενημένους ἀποκαλύπτει πάντοτε ἑαυτὸν καὶ τὸ μεγαλεῖον Αὐτοῦ ὁ Θεὸς καὶ δι᾿ αὐτῶν ἀπεργάζεται τὰ θαυμαστὰ καὶ σωτήρια Αὐτοῦ ἔργα, καὶ οὐχ ἥκιστα διὰ τῶν γυναικῶν. Αἱ ἅγιαι Μυροφόροι πρῶται κατηξιώθησαν νὰ ἐνωτισθῶσι καὶ ἀντιληφθῶσι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἴδωσιν Αὐτὸν ζῶντα καὶ κυριεύοντα τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ Σαμαρεῖτις πρώτη ἐνωτίσθη τῆς ἀπεριφράστου ἀποκαλύψεως Αὐτοῦ ὅτι Αὐτὸς ἦτο ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας. Ἐκεῖναι πτερωταὶ τοὺς πόδας ἐκ τῆς ἀνεκδιηγήτου χαρᾶς ἔσπευσαν νὰ εὐαγγελισθῶσιν εἰς τοὺς Μαθητὰς καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν· αὕτη ἐκ τῆς σπουδῆς καταλιποῦσα τὴν ὑδρίαν αὐτῆς παρὰ τὸ φρέαρ, ἔσπευσε νὰ εὐαγγελισθῇ τοῖς συμπολίταις αὐτῆς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Χριστοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν. «Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;»

Μακάριοι οἱ ταπεινοῦντες καὶ ἐξουθενοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῆς θείας μεγαλωσύνης καὶ ἐν ἀφοσιώσει ἐπικαλούμενοι ἵνα ἀποκαλυφθῇ ἐντὸς τῶν καρδιῶν αὐτῶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ· μακάριοι οἱ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνοῦντες Αὐτὸν καὶ προσευχόμενοι ἵνα ἐν τῷ μυχῷ τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἀντηχήσῃ ἡ ἁγία φωνή, ἣν ἤκουσεν ἐκ τῶν ἀχράντων χειλέων Αὐτοῦ ἡ Σαμαρεῖτις «Ἐγώ εἰμι ὁ λαλῶν σοι». Ἡ φωνὴ αὕτη θὰ ἀποβῇ ἐν αὐτοῖς πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΤΟ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Γ΄.

(Συνέχεια τῆς σελ. 221).

Αἱ Σύνοδοι τῶν Ἐκκλησιῶν Σερβίας καὶ Ἑλλάδος διετύπωσαν γνώμην μᾶλλον ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἡμερολογίου ὑπὸ ὡρισμένους ὅρους. Ἐν τῇ ἀπαντήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Σερβίας πρὸς τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ ἐπισυνάπτεται καὶ σχετικὸν πρακτικὸν αὐτῆς, ἐν ᾧ λέγεται ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰννοκέντιος ἐξέθηκε πρὸς τὴν Σύνοδον ὅτι ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἐπόψεως οὔτε τὸ ἰουλιανὸν οὔτε τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον εἶναι ἀκριβῆ, ἡ δὲ μεταρρύθμισις τοῦ ἡμερολογίου εἶναι δυνατὴ μόνον ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὰς θρησκευτικὰς καὶ κανονικὰς ἀπαιτήσεις, ἃς καθώρισεν ἐπιστημονική τις πραγματεία τοῦ Σέρβου ἐπιστήμονος Μαξίμου Τέρπκοβιτς. Ἡ δὲ θρησκευτικὴ καὶ κανονικὴ ὄψις τοῦ ζητήματος ἐν περιπτώσει μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου ἀνήκει τῇ ἐκκλησιαστικῇ Ἀρχῇ. Συμφώνως τούτοις λέγεται ἐν τῇ ἀπαντήσει τῆς σερβικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἰωακεὶμ ὅτι κατὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου δέον νὰ ληφθῶσιν ὑπ᾿ ὄψιν αἱ γνῶμαι τῶν εἰδικῶν, ἐφ᾿ ὅσον πρόκειται περὶ τῶν διατάξεων τῶν κανόνων ἐν σχέσει πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ χρόνου, ὅπως τὸ Πάσχα καὶ αἱ ἑορταὶ εὑρίσκωνται ἐν στενῇ ἀλληλουχίᾳ καὶ διαταχθῶσι συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λέγει ὅτι ἡ ἐπίλυσις τοῦ ζητήματος τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου «φαίνεται μὲν ὁμαλωτέρα, πάντως ὅμως ἐξαρτᾶται ἐκ περιστάσεων καὶ συνθηκῶν ἐθνικῶν καὶ κοινωνικῶν. Καὶ ποῖον μὲν εἶναι τῶν δύο ἡμερολογίων ἀκριβέστερον, τὸ ἡμέτερον ἰουλιανὸν ἢ τὸ ἐν τῇ Δύσει κρατοῦν γρηγοριανόν, ἢ ἂν καὶ τοῦτο χρῄζει τροποποιήσεως καὶ ἀκριβεστέρου καθορισμοῦ, τοῦτο εἶναι ζήτημα κυρίως ἀστρονομικόν, θρησκευτικῆς δὲ καὶ θεολογικῆς σπουδαιότητος μετέχει τοσοῦτο μόνον, καθ᾿ ὅσον μετ᾿ αὐτοῦ συνδέεται τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας».

Τέλος ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ἔγραψε περὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰ ἑξῆς· «Ὑφ᾽ ἃς σήμερον ἡ ἐν Ἀνατολῇ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διατελεῖ συνθήκας ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς Καθολικῆς καὶ τῆς τῶν Διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας ἀδιαλείπτως διὰ τῶν προσηλυτιστικῶν ἐνεργειῶν προσβαλλομένη, πᾶσα περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ κρατοῦντος ἡμερολογίου καὶ δὴ ἐπὶ προτιμήσει τοῦ γρηγοριανοῦ ἀπόφασις ἔσται ἐπὶ βλάβῃ τῆς ὀρθοδοξίας. Εἰ δ᾽ ὅμως οἱ ἐν τῇ Δύσει χριστιανοὶ ἔλθοιέν ποτε εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ ἀντευαγγελικοῦ καὶ διὰ τὸ σχέδιον τῆς παγκοσμίου χριστιανικῆς ἑνότητος ὀλεθρίου τοῦ ὑπ᾽ αὐτῶν ὑποστηριζομένου ἔργου τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ οἱ τούτων προϊστάμενοι θελήσειαν καταργῆσαι καὶ διὰ παντὸς ἐκ τοῦ μέσου ἆραι τὸ σκάνδαλον, φρονοῦμεν, ὅτι οὐδὲν ἀσυνεπὲς πρὸς ἑαυτὴν ποιήσει ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παραδεχομένη τὸ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀκριβὲς ὑποδεικνυόμενον ἡμερολόγιον, πρός τε χρονομετρικὴν ὅσον ἔνεστιν ἀκρίβειαν, πρός τε εὐκολίαν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς, ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸς δόξαν Χριστοῦ, τῆς τῶν εἰς Αὐτὸν πιστευόντων ἑνότητος καὶ ἐν τῇ τοῦ χρόνου μετρήσει καὶ ἐν τῇ τῶν σωτηρίων ἑορτῶν ταυτοχρόνῳ ἐπιτελέσει καταφαινομένης. Ἀληθὲς μὲν γάρ, ὅτι ἡ τοῦ ἐπιστημονικῶς τελειοτέρου ἡμερολογίου παραδοχὴ περιάξει εἰς ἀργίαν τόν τε ἀποστολικὸν κανόνα τὸν ἀπαγορεύοντα τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Πάσχα „πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ τῶν Ἰουδαίων τελεῖν" καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου κεκρατηκυῖαν συνήθειαν, ἵνα ἡ τοῦ Πάσχα ἑορτὴ ἑορτάζηται τὴν Κυριακὴν τὴν μετὰ τὴν πρώτην πανσέληνον τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας. *Ἀλλὰ τῶν ἠθικῶν αἰτίων, ἀφ᾽ ὧν ὅ τε ἀποστολικὸς κανὼν καὶ ἡ συνήθεια ἀπέρρευσεν, οὐκέτι ὑφισταμένων, πρόδηλον ὡς οὐδὲν τὸ κωλῦον ἀπὸ δογματικῆς ἀπόψεως τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐν ὁμοφωνίᾳ τῶν μελῶν αὐτῆς ἑτέρως, συμφώνως πρὸς τὰ ἀληθῆ τῆς ἐπιστήμης πορίσματα, τὰ περὶ ἡμερολογίου διατάξασθαι*».

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, εἶναι δὲ προφανὴς ἡ διαφορὰ αὐτῆς πρὸς τὰς τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἀπαντήσεις. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν ἔχουσα ὑπ᾽ ὄψιν τὸ γεγονὸς ὅτι δυστυχῶς τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ἐχρησιμοποιήθη ὡς προσηλυτευτικὸν μέσον, κατ᾽ ἀρχὴν μὲν ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς τηρήσεως τοῦ ἰουλιανοῦ ἡμε-

ρολογίου, στέργει ὅμως τὸ ἐπιστημονικῶς ἀκριβέστερον ἡμερολόγιον ἐὰν παύσῃ ὁ προσηλυτισμός. Εἶναι τόσον μεγάλα τ᾽ ἀγαθά, ἅτινα ἐκ τούτου θὰ προκύψωσιν, ὥστε καὶ αὗται αἱ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἰσχύουσαι διατάξεις δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν ὑπ᾽ αὐτῆς ἐφ᾽ ὅσον δὲν πρόκειται μὲν περὶ δογματικοῦ ζητήματος, ἐξέλιπον δὲ οἱ προκαλέσαντες αὐτὰς λόγοι.

Τὴν ὀρθότητα τῆς γνώμης ταύτης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων θὰ καταδείξωμεν δι᾽ ὀλίγων παρατηρήσεων, δι᾽ ὧν θὰ ἐπισφραγίσωμεν τὴν μικρὰν ταύτην ἱστορικὴν μελέτην περὶ τοῦ γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου.

Ἀρχιμ. ***Χρυσόστομος Παπαδόπουλος.***

ΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΕΜΠΟΛΗΣΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΣΩΣΙΝ ΑΥΤΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΜΕΤΡΑ

Ὑπηρετῶν ἀπὸ τριετίας ὡς καθηγητὴς ἐν Κερκύρᾳ, ἀσχολούμενος δὲ εἰδικῶς εἰς τὰ περὶ τῆς πατρίου ἡμῶν χριστιανικῆς καὶ βυζαντινῆς τέχνης ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσω διὰ μακρῶν καὶ τὰ χριστιανικὰ-βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς νήσου ταύτης καὶ εὐρύτερον τὰ ἐν Ἑπτανήσῳ, καταρτίσας χρονολογικὸν κατάλογον, καὶ γενικώτερον συστηματικὸν ἔργον περί τε τῶν ζωγράφων τῶν δύο μεγάλων σχολῶν, τοῦ βίου καὶ τῶν ἔ ρ γ ω ν, ὧν ἡ ἀξία εἶναι μεγίστη. Ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτα τῶν περιφημοτέρων Ἑλλήνων ζωγράφων, οἷοι εἶναι ὁ Ἐμμ. Τζανφουρνᾶρος, ὁ Ἐμμ. Λαμπίδης, ὁ Πέτρος Λαμπάρδος, ὁ περιφημότερος ὅλων, ὁ Ἐμμ. Τζάνες-Μπουνταλῆς, ὁ Φιλόθεος ἢ Θεόφιλος Σκοῦφος, ὁ Κωνστ. Κανταρίνης, ὁ Ἰωάνν. Μιχαλάκις, ὁ σπουδαῖος Στέφ. Τζαγκαρόλας, ὁ Θεόδ. Πουλάκις, ὁ Μιχαὴλ Δαμασκηνός, ὁ Ἰωάν. Τζένος, ὁ Γεώργ. Χρυσολωρᾶς, ὁ πολυγράφος Σπ. Σπεράντζας καὶ πλεῖστοι ἄλλοι, ἀπὸ μακροτάτου χρόνου φθείρονται καὶ ἀφανίζονται εἴτε π ω λ ο ύ μ ε ν α κατὰ κιβώτια(!) εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντὶ δραχμῆς, εἴτε δ ι α π ο τ ι ζ ό μ ε ν α καὶ ἀ π ο ξ ε ό μ ε ν α διὰ νοθείαν, εἴτε τέλος ἐπιδιορθωνόμενα ὑπὸ βαναυσουργῶν οὐχὶ ζωγράφων, ἀλλὰ βερνικωτῶν ἁμαξῶν.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς πωλουμένας εἰκόνας παραδείγματα ἄπειρα δύνανται νὰ προσενεχθῶσι μαρτυροῦντα περὶ τῆς κατὰ σωρείας φυγαδεύσεως αὐτῶν. Αἱ πολύτιμοι εἰκόνες τοῦ ἐρήμου νῦν ναοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου ἐν Κερκύρα, περὶ ὧν καὶ ἄλλοτε ἔγραψα, δὲν ὑπάρχουσιν ἤδη. Ὁμοίως αἱ ἔτι πολυτιμότεραι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος, κτίσματος τῶν φεουδάτων καὶ κομήτων Τζαγκαρολῶν, ἀνήκουσαι εἰς τὸν χρωστῆρα τοῦ μετὰ τὸν Τζάνεν λαμπροτέρου βυζαντινοῦ ζωγράφου Στεφ. Τζαγκαρόλα, δὲν σώζονται ἤδη, πωληθεῖσαι πρὸ μικροῦ ἅπασαι. Αἱ περίφημοι μεγάλαι εἰκόνες — σύνθετοι οὖσαι — τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος καὶ αὗται ἐπωλήθησαν ἐν Βενετίᾳ. Ἤδη δὲ πλῆθος ἱερῶν εἰκόνων πωλοῦνται ἐλευθέρως εἰς τιμὰς ἀναξίας λόγου ἐν τοῖς ἀρχαιοπωλείοις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κερκύρας. Πλῆθος δὲ ἀρχαιοκαπήλων περιερχόμενοι τὴν Ἑπτάνησον ἰδίᾳ καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος, ὡς καὶ τὴν Μακεδονίαν, περισυλλέγουσι καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τῆς ἱερᾶς ἡμῶν εἰκονογραφίας. Δὲν θὰ φανῇ δὲ παράδοξον ἐὰν εἴπω ὅτι καὶ πρὸ μικροῦ ἀκόμη χρόνου ἐπανέκαμψεν ἐκ τοῦ ἀνὰ τὴν Ζάκυνθον καὶ Λευκάδα ταξειδίου του ὁ ἀρχαιοπώλης Μ... κομίσας τριάκοντα καὶ πλέον εἰκόνας μεταπωληθείσας αὐθημερόν! Μεταξὺ δὲ τῶν εἰκόνων τούτων ἀναμφιβόλως θὰ ὑπῆρξαν πολύτιμοι, τῆς μιᾶς ἀνηκούσης εἰς τὸν χρωστῆρα ὀνομαστοῦ βυζαντινοῦ ζωγράφου. Αἱ συλλογαὶ δὲ πᾶσαι αἱ ἰδιωτικαὶ ἐν Ἑλλάδι, τοῦ Κολλυβᾶ, Ἀσκητοπούλου, Κότικα, Καλλιγᾶ, Παμπούκη, Πετσάλη κλπ., καὶ ἐν Εὐρώπῃ τοῦ Κίτσενερ, τοῦ Γεωργίου τῆς Σαξωνίας, καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰδίᾳ, καὶ αἱ δημόσιοι τοῦ Βυζαντ. Μουσείου, τῆς Χριστιαν. Ἑταιρείας, τῆς Ἐθνολογικῆς τοιαύτης, τῆς Κρυπτοφέρης, τοῦ Βατικανοῦ κλπ., ἀποτελοῦνται ἐκ καθαρῶς ἑλληνικῶν ἔργων ἐξαχθέντων κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ Κερκύρας καὶ Ζακύνθου, καὶ ἐκ Μακεδονίας. Εἷς δὲ μόνος ἀρχαιοκάπηλος ἑβραιορουμᾶνος ἐν Κερκύρᾳ ὀνόματι Inselsmann εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῆς τριετίας ἐπώλησε χιλίας ἑξακοσίας ἑξήκοντα τέσσαρας (1664) εἰκόνας καὶ πλῆθος ἄλλο ἀμφίων καὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ κοσμημάτων. Ἡ ἀθλία δὲ αὕτη κατάστασις δὲν μέλλει δυστυχῶς νὰ παύσῃ ὁλοτελῶς, ἐὰν σύντονος φροντὶς δὲν ληφθῇ ὑπὸ τοῦ σεβ. Ὑπουργείου.

Καὶ ταῦτα μὲν συντόμως λίαν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διαρπαγὴν τῶν εἰκόνων ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ νήσῳ τῇ τῆς Κερκύρας. Ἐν Ζακύνθῳ

οὐχὶ ὀλιγώτερον διενεργεῖται τὸ ἐμπόριον τοῦτο τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Μικρὰ πλὴν θαυμασία συλλογὴ τοῦ Ἐθνολογικοῦ Μουσείου βυζαντινῶν τινων εἰκόνων κατετέθη ἐν τούτῳ ὅλως ἐκ τύχης ἀγορασθεῖσα ἀπὸ ἀρχαιοκαπήλου τινὸς Ἀγγ... καθ' ὃν χρόνον ἦν ἑτοίμη νὰ πωληθῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ μικρὰ αὕτη συλλογὴ περιλαμβάνει καὶ τέσσαρα ἔργα τοῦ Ἠλίου Μόσχου ἀξιόλογα λίαν.

Ἀλλ' εἰς τὴν φθορὰν τῶν εἰκόνων τὰ μέγιστα συμβάλλει οὐ μόνον ἡ ὡς ἄνω ἐκτεθεῖσα καπηλεία αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀδεξία διόρθωσις, ἢ μᾶλλον ἡ καταστροφὴ ἀφαιρουμένων πασῶν τῶν τεχνικῶν ἐκφάνσεων, καὶ τῶν στοιχείων, ἅτινα ὁ γράψας καλλιτέχνης ἐφιλοτέχνησε. Καταλείπω τὰς λαμπρὰς εἰκόνας τῆς Παλαιοπόλεως, τῆς Ἁγ. Εὐφημίας, τῶν Ἁγ. Θεοδώρων, τῆς περιφήμου Παλαιοκαστρίτσης, αἱ ὁποῖαι ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ νεωτέρων. Μνημονεύω δὲ μόνον τοῦ παραδείγματος τούτου, οὗ αὐτόπτης παρέστην ἐγώ, ὅτι δηλ. ἀδέξιός τις κακογράφος ὀνόματι Δανιὴλ Βλάχος παρεμόρφωσεν εἰκόνα λαμπροτάτην τοῦ Στεφ. Τζαγκαρόλα μεγάλην φυσικοῦ μεγέθους παριστῶσαν τὸν μέγαν Βασίλειον, ἐπικαλύψας ἅπαν τὸ σχεδίασμα ἢ μᾶλλον τὸ βυζαντινὸν καλλιτέχνημα δι' ἰδικῶν του χρωμάτων! Ἕτεροι δὲ τρεῖς ζωγράφοι, ὧν ὁ εἷς τὸ πρῶτον χρωματιστὴς καὶ βερνικωτὴς ἁμαξῶν, περιτρέχοντες τὴν ἐξοχικὴν νῆσον ἀντικαθιστῶσι διὰ κοινοτάτων εἰκόνων τὰς παλαιὰς θαυμαστοῦ κάλλους εἰκόνας, λαμβάνοντες ταύτας καὶ πωλοῦντες ἀντὶ ἱκανοῦ ποσοῦ, οὕτω διπλῶς μὲν ἀμειβόμενοι, θεωρούμενοι δὲ καὶ εὐεργέται τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς χαριζόμενοι δῆθεν!

Ἀλλὰ καὶ ἡ νοθεία τῶν εἰκόνων ἐπιτείνει τὸ κακὸν οὐ μόνον κιβδηλεύουσα ταύτας καὶ καθιστῶσα τὸ ἔργον τοῦ ἐρευνητοῦ δυσχερέστατον — συνεχίζουσα οὕτω τὸ ἔργον τοῦ ἐπαράτου Σιμωνίδου — ἀλλὰ καὶ καταφθείρουσα πλειότερον, καὶ τέλεον, δύναμαι εἰπεῖν, τὰ ἱερὰ ταῦτα λείψανα. Ἔνιοι δηλονότι εἰκονοκάπηλοι συμβαλλόμενοι μετὰ ἐπιτηδείων ζωγράφων ἀπομιμουμένων κατὰ δυνατὸν τρόπον τὸ ἀρχαιότροπον τῶν εἰκόνων εἶδος συλλέγουσιν εἰκόνας πεπαλαιωμένας καὶ ἀμαυρὰς καὶ κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν ἀχρήστους, καὶ ἀποξέοντες ἅπαν τὸ γύψινον ἀρχαῖον εἶδος χρησιμοποιοῦσι μόνον τὸ παλαιὸν σανίδωμα πρὸς δημιουργίαν νέας πλαστῆς εἰκόνος. Ἀναμιγνύοντες δὲ τὸ νέον κολλῶδες ἐπίχρισμα τοῦ γύψου μετὰ ὠχροῦ χρώματος (κ. ὤχρας) καὶ ὀλιγώτερον μελανοῦ πρὸς μίμησιν καὶ ἐν τῷ

γύψῳ ἀκόμη τοῦ ἀρχαίου (τοῦ σανιδώματος ὄντος τοιούτου) ζωγραφίζουσι δι᾿ ᾠοῦ εἰκόνας βυζαντινὰς ἐπαλείφοντες ὕστερον δι᾿ ἀραιᾶς κολλώδους ἀμαυρᾶς οὐσίας—ἧς τὴν χημικὴν σύστασιν μοὶ ἀπεκάλυψέ τις—πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ ἀρχαίου κατὰ πάντα. Διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ὄχι μόνον φθείρουσι τὰ κειμήλια, ἢ ἐπὶ τέλους εἰκόνας χρησίμους καὶ ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπομιμήσει μακρυνόμενοι ἱκανῶς καὶ λειπόμενοι τῶν παλαιοτέρων ἀρίστων δειγμάτων συντελοῦσιν εἰς μόρφωσιν παρὰ τοῖς ξένοις ἰδίως ἰδεῶν καὶ κρίσεων ἀναληθῶν καὶ ἐλασσόνων τῶν ἁρμοζουσῶν.

Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ἀναγόμενα εἴτε εἰς τὴν πώλησιν εἴτε εἰς τὴν διόρθωσιν ἢ τὴν νοθείαν τῶν εἰκόνων δύνανται κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην νὰ προληφθῶσι καὶ νὰ ἀπαλειφθῶσιν, ἐὰν γίνωσι κατάλληλοι ἐνέργειαι, ὧν τινας ἀναφέρω κατωτέρω. Εἶναι δὲ αὗται οὐ μόνον εὔκολοι, ἀλλὰ καὶ ἁπλαῖ, χρῄζουσαι ὅμως ταχυτάτης ἐνεργείας.

Δρ. Ν. Δ. Καλογερόπουλος
καθηγητής.

Ο ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ

Ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Μελέτιος ἀναχωρήσας τῇ 26 Ἀπριλίου πρωὶ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων τοῦ μετώπου, ἀφίκετο περὶ τὴν 4 μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς Λαμίαν, ἔνθα πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν πόλιν ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Φθιώτιδος κ. Ἰακώβου προσφωνήσαντος αὐτόν, τοῦ ἱεροῦ κλήρου, τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου. Ἡ Αὐτοῦ Πανιερότης συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ πλήθους μετέβη εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς πόλεως, ἔνθα ἐτελέσθη δοξολογία, καθ᾿ ἣν ὁ ἱεροκήρυξ τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος ἀρχιμ. κ. Θεόκλητος Παναγιωτόπουλος προσφώνησεν ἐνθουσιωδῶς.

Ὁ Παν. Μητροπολίτης ὁμιλήσας ἀπὸ τοῦ θρόνου ηὐχαρίστησε τὸν λαὸν τῆς Λαμίας διὰ τὴν τιμητικωτάτην ὑποδοχήν· ἐβεβαίωσεν ὅτι ᾐσθάνθη ἄρρητον συγκίνησιν μόλις ἀντίκρυσε τὰ βουνὰ τῆς Φθιώτιδος ἐφ᾿ ὧν ἐκράτησεν ὑψηλὰ τὴν κατὰ τῶν τυράννων σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ὁ Ὀδ. Ἀνδροῦτσος καὶ ἔπεσον ἀγωνιζόμενοι ὁ Σαλώνων Ἡσαΐας καὶ ἄλλοι κληρικοὶ καὶ ὅτι ἡ συγκίνησίς του ἐκορυφώθη ὅτε εἶδε τὰ θολὰ νερὰ τῆς Ἀλαμάνας, ἐπὶ τῆς γεφύρας τῆς ὁποίας μαχόμενος ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἐζωγρήθη ὁ Διάκος καὶ ὑπέστη μετ᾿ ἀνδρείας ἀξίας τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν μαρτύρων τὸν φρικαλέον θάνατον ἐν μέσῳ τῆς Λαμίας. Τὸ μαρτυρικὸν τέλος τοῦ Διάκου, προσέ-

θηκεν ἡ Α. Πανιερότης, εἶναι ἴσης ἀξίας πρὸς τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τῶν στρατιωτικῶν μεγαλομαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας ἁγίων Δημητρίου καὶ Γεωργίου καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι δὲν ἀπέχει μακρὰν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ μεγαλομάρτυς καὶ πρωταθλητὴς Ἀθανάσιος Διάκος θὰ τιμᾶται ὡς ἅγιος πολιοῦχος τῆς πόλεως Λαμίας.

Τὴν 27 Ἀπριλίου ἡ Α. Παν. παραμείνασα ἐν Λαμίᾳ ἐτέλεσε τὸ πρωὶ λειτουργίαν εἰς μνήμην τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, ἐξυμνήσας μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον τὴν ἀρετὴν τοῦ ἥρωος καὶ τὸ μαρτυρικὸν αὐτοῦ τέλος καὶ ὑποδείξας ὁπόσον ὅμοιος πρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦ Φθιώτου μάρτυρος εἶναι ὁ σημερινὸς ὑπὲρ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς Φυλῆς καὶ ὑπὲρ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δικαίων τῆς ἀνθρωπότητος παγκόσμιος ἀγών.

Τὴν μεσημβρίαν ὁ Σεβ. Φθιώτιδος παρέθηκεν ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ μεγάρῳ γεῦμα τιμητικὸν εἰς τὴν Αὐτοῦ Πανιερότητα εἰς ὃ παρεκάθισαν αἱ πολιτικαί, στρατιωτικαί, δημοτικαὶ καὶ ἐκπαιδευτικαὶ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, καὶ καθ' ὃ ὁ μὲν ξενίζων ἐπίσκοπος ἤγειρεν ὡραίαν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ ξενιζομένου Μητροπολίτου, οὗτος δὲ ὑπὲρ τοῦ μεγάλου πολίτου, τοῦ διέποντος ἐν τοῖς κρισίμοις τούτοις καιροῖς τόσον δεξιῶς καὶ σταθερῶς τὰς τύχας τῆς Πατρίδος.

Μετὰ μεσημβρίαν ἡ Α. Παν. μετὰ τοῦ ἁγίου Φθιώτιδος καὶ ἄλλης πολυμελοῦς συνοδείας ἐξέδραμον ἐφ' ἁμαξῶν εἰς τὴν ὥραν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπέχουσαν γέφυραν τῆς Ἀλαμάνας, ὅπου ὁ Διάκος μετὰ τῶν ὀλίγων ἀνδρείων του ἀντετάχθη εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν χιλιάδων τοῦ Ὀμὲρ Βρυώνη, ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν πόλιν διῆλθε διὰ τῆς πλατείας, ἐν ᾗ ἵδρυται τοῦ ἥρωος ὁ ἀνδριάς, καὶ ἐκεῖθεν κατηυθύνθη εἰς τὸ κενοτάφιον τοῦ ἱερομάρτυρος ἱδρυμένον σεμνοπρεπῶς ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τοῦ φρικτοῦ του μαρτυρίου. Ἐκεῖ ἐν μέσῳ ἀπειροπληθοῦς λαοῦ πληροῦντος ἀσφυκτικῶς τὴν προκειμένην ὁδὸν ἐτέλεσε μνημόσυνον, ἀποτεινόμενος δὲ ἐν προσφωνήσει πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ μεγαλομάρτυρος ἐξῆρε τὴν πρὸς τοῦτον καὶ τοὺς συναγωνιστάς του εὐγνωμοσύνην τῆς φυλῆς καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν μεσιτείαν τῶν εὐχῶν του πρὸς τὸν Κύριον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πανελληνίου ἐθνικῆς ἑνότητος.

Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Παν. Μητροπολίτης ἀναχωρήσας ἐκ Λαμίας ἐν πολυπληθεῖ προπομπῇ τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ, ἀφίκετο τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἔνθα ἐδέχθη τὰς ἐπισκέψεις τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ κλήρου.

Τὴν ἐπιοῦσαν, Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίου, ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγ. Σοφίας, ὁμιλήσας πρὸς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα.

Τὴν 30 τὸ πρωὶ ἡ Α. Π. ἐπεσκέφθη τὸν ἀρχιστράτηγον κ. Γκυγιωμᾶ, ὅστις ἐξέφρασε τὴν πλήρη αἰσιοδοξίαν του διὰ τὴν ἔκβασιν γενικῶς τοῦ ἀγῶνος καὶ εἰδικώτερον τοῦ μετώπου, τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν διεύθυνσιν. Ὁ ἀρχιστράτηγος ἐτόνισεν ὅτι εἶναι ἰδιαιτέρως εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν στρατόν, ὅστις εἶναι πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, προσαρμόζεται εἰς τὰς νέας πολεμικὰς μεθόδους καὶ παρέχει δείγματα στρατιωτικῆς εὐφυΐας, περιμένει δὲ μεγάλα ἔργα ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τοῦ στρατοῦ τούτου μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐπιστρατεύσεως.

Ὁ Παν. Μητροπολίτης ηὐχαρίστησε τὸν ἀρχιστράτηγον διὰ τοὺς ὡραίους

λόγους του ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διέθεσεν ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸν πόθον τῆς μεταβάσεώς του εἰς τὸ μέτωπον.

Ἐπεσκέφθη ὡσαύτως τὸν Ἄγγλον στρατηγὸν Μίλν, διοικητὴν τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων, ὅστις κατὰ τὴν συνομιλίαν του μετὰ τοῦ Μητροπολίτου ἐπήνεσεν ἐπίσης ἀνεπιφυλάκτως τὸν ἑλληνικὸν στρατόν, ἐξέφρασε δὲ τὴν χαράν του διότι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μεταβαίνει εἰς τὸ μέτωπον, βεβαιῶν διὰ τῆς παρουσίας καὶ τῶν λόγων του τὴν ἱερότητα τοῦ ἀγῶνος.

Ὁ Παν. Μητροπολίτης ἀπαντῶν εἰς τοὺς ὡραίους λόγους τοῦ Ἄγγλου στρατηγοῦ εἶπεν, ὅτι εἶναι εὐτυχὴς γνωρίζων ἕνα γενναῖον στρατηγὸν τῆς Μεγάλης Εὐεργέτιδος Βρεττανίας, διεβεβαίωσε δὲ ὅτι ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἑτοίμη νὰ θυσιασθῇ εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος. Πηγαίνω, εἶπε, μὲ μεγάλην χαρὰν εἰς τὸ μέτωπον, ὅπως εὐλογήσω τοὺς χριστιανούς μου, οἱ ὁποῖοι μάχονται διὰ τὴν τιμὴν τῆς Πατρίδος καὶ διαπιστώσω διὰ τῆς παρουσίας μου ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μαζῇ των. Εἶναι ἀλήθεια, προσέθηκεν, ὅτι ἡ γερμανικὴ προπαγάνδα εἶχε χύσει πολὺ δηλητήριον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τώρα τὰ πράγματα μετεβλήθησαν καὶ πνέει ὁ ἀὴρ τῆς φιλοπατρίας. Συγκεκριμένως μάλιστα σᾶς λέγω, ἐπεῖπεν, ὅτι ἐσχάτως ἐπεσκέφθην τὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἐχύθη τὸ περισσότερον δηλητήριον καὶ μὲ μεγάλην χαράν μου παρετήρησα τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολήν. Διέκρινα πανταχοῦ ἐνθουσιασμὸν καὶ οἱ Πελοποννήσιοι περιμένουν τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιστρατεύσεως διὰ νὰ σπεύσουν εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα.

Ὁ Ἄγγλος στρατηγὸς παρεκάλεσε τὸν Μητροπολίτην ὅταν συμπληρωθῇ ἡ ἐπιστράτευσις τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μέτωπον καὶ νὰ εὐλογήσῃ καὶ αὖθις τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα.

Ὁ Μητροπολίτης ἀντήλλαξεν ἐπισκέψεις καὶ μετὰ τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ δηματικῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως, ὡς καὶ μετὰ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἑδρεύοντος ὡς ἐπόπτου τῶν ἐν τῷ ἀγγλικῷ στρατῷ ἱερέων Ἄγγλου Ἀρχιπρεσβυτέρου κ. Jaffray, παρὰ τοῦ ὁποίου ἔμαθεν ὅτι ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν του ἐν τῷ Μακεδονικῷ μετώπῳ 200 ἐν ὅλῳ ἄλλοι ἱερεῖς.

Τὴν 2 Μαΐου ὁ Παν. Μητροπολίτης ἐπεσκέφθη πρῶτον τὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Ἀξιοῦ μαχόμενον στρατὸν τῆς Ἐθνικῆς ἀμύνης, γενόμενος ἐγκαρδίως δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ἀντιστρατήγου κ. Ζυμβρακάκη καὶ τῶν ἀξιωματικῶν αὐτοῦ.

Τὸ ἀπόγευμα συγκεντρωθέντων τῶν συνταγμάτων μετὰ τῶν ἐνδόξων σημαιῶν αὐτῶν ἐτέλεσε τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ἀναστάσεως ὑπὸ τοὺς βρόντους τῶν τηλεβόλων μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου ὡμίλησε πρὸς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς τιμῆς τοῦ Ἔθνους μὲ ἀσυγκράτητον συγκίνησιν καὶ ἀπηύθυνεν ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν πρὸς τὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἐθνικὴν κρίσιν ἐθελοντικῶς ἐτάχθησαν ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Ἔθνους καὶ ἔσωσαν τὴν Πατρίδα ἀπὸ τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀτιμώσεως. Μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του ὁ Μητροπολίτης ἐβροντοφώνησεν ὅτι ὁ σημερινὸς ἀγὼν εἶναι ἱερός, ὅπως ὅλοι οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξαν ἱεροὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον προσθέσας ὅτι πάντοτε οἱ Ἕλληνες ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ οὐδέποτε δὲ δι' ὑλιστικοὺς σκοπούς. Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος οὐδέποτε ὑπελόγισε τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἀντιπάλων βαρβάρων, οὔτε εἰς τὸν Μαραθῶνα, οὔτε εἰς τὴν Σαλαμῖνα, οὔτε κατὰ τοὺς ὑπερχιλιετεῖς τοῦ Βυζαντίου ἀγῶνας οὔτε κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας τῆς ἐθνικῆς παλιγγε-

νεσίας. Καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ἐχθρὸς ἦτο ἀσυγκρίτως ὑπέρτερος, ἡ Ἑλλὰς ἠγωνίσθη καὶ ἐνίκησε νίκην θριαμβευτικήν. Ὁ Ἑλληνικὸς βίος ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἀκόμη χρόνων, διῆλθεν ἐν μέσῳ μαρτυρίων καὶ πάλης κατὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς βαρβαρότητος, καὶ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε πάντοτε ἡ νίκη τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Καὶ ἡ σημερινὴ νεολαία ἠκολούθησε τὰς παραδόσεις τῆς φυλῆς. Δὲν ἐνεκρώθη ἀπὸ τὸ δηλητήριον τοῦ ἐχθροῦ, ὅπερ ἀφθόνως ἐχύθη εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἐτρομοκρατήθη ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ ἀπὸ τοὺς ὄγκους τοῦ ἐχθροῦ, οὔτε ἀπὸ τὰ τρομερὰ κανόνια, ὡς ἰσχυρίζετο ἡ προπαγάνδα ἡ ἀντεθνική. Ὅτι πάντα ταῦτα ὑπῆρξαν μῦθος καὶ ἀθλιότης ἀποδεικνύεται ἀπὸ σᾶς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἐνδόξους πολεμιστάς. Δὲν ἀπέθανεν ἡ Ἑλλάς, ὡς ἰσχυρίσθησαν οἱ ἐχθροί. Εὑρίσκεται πάλιν πάνοπλος, ἀγωνιζομένη μετὰ τῶν ἰσχυρῶν φίλων νης κατὰ τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ σκότους. Ὅπως δὲ συνεπολέμησε τὸ 1821 μετὰ τῶν Φαβιέρου, Μαιζῶνος, Βύρωνος καὶ Κοδριγκτῶνος, ἔτσι καὶ σήμερον συμπολεμεῖ εἰς εὐρυτέραν κλίμακα μετὰ τῶν ἀπογόνων ἐκείνων. Δὲν ἦλθα ἐγὼ ἐδῶ ὅπως σᾶς ἐμπνεύσω ἐνθουσιασμόν, διότι σεῖς ἐδείξατε πόσον ἐνθουσιασμὸν ἔχετε ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος. Ἔρχομαι μόνον ὅπως ὡς Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας, σᾶς βροντοφωνήσω ὅτι ἡ Ἐκκλησία παρακολουθεῖ καὶ εὐλογεῖ τὸν ἀγῶνα τῶν τέκνων αὐτῆς καὶ ὅπως βεβαιώσω τὴν ἀληθῶς ἐκδηλουμένην ἀνυπομονησίαν τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν σας, ὅπως ἔλθουν ταχύτερον ἐδῶ καὶ συμμετάσχουν εἰς τὸν ἀγῶνα.

Κατὰ τὸ τέιον τὸ παρατεθὲν εὐθὺς μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου κ. Τσιμικάλη ὁ συνταγματάρχης κ. Λελάκης ἐπιλαβόμενος δοθείσης εὐκαιρίας διέγραψε διὰ τῶν κατωτέρω ὡραίων λόγων θαυμασίως τὸ ἀδάμαστον φρόνημα καὶ τὸν ἀπαράμιλλον πατριωτισμὸν τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀμύνης.

«Εἰς πᾶσαν ἐπιστράτευσιν, εἶπεν ὁ κ. Λελάκης ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην, ὁ λαὸς ὑπακούει εἰς τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας καὶ προσέρχεται εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ. Ὁ στρατὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης δὲν προσεκλήθη ὑπὸ οὐδενὸς νόμου, ἀλλὰ ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος ὅπως χύσῃ τὸ αἷμά του διὰ τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Ἕλλην ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰδωλολατρίας μέχρι σήμερον, εἰς πᾶσαν πολεμικὴν πρᾶξιν πρώτιστον θρησκευτικὸν καθῆκον εἶχε νὰ τελέσῃ θυσίας, διότι ἡ Θρησκεία καὶ ἡ Πατρὶς θεωροῦνται ἀλληλένδετα. Ἤδη, ὅτε ἡ Ἐκκλησία ηὐλόγησε τὰς σημαίας καὶ τὸν στρατὸν διὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ της, σᾶς ὑποσχόμεθα ὅτι οὐδεὶς θὰ γυρίσῃ πίσω, ***ἐὰν δὲν σᾶς πᾶμε εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν ὅπως λειτουργήσητε»***.

Συμπληρῶν δὲ ὁ συνταγματάρχης κ. Γαρδίκας προσθέτει ἐξ ὀνόματος ὅλου τοῦ στρατεύματος:

«Ὑποβάλλομεν τὴν παράκλησιν νὰ εἴπητε εἰς τὰς Ἀθήνας ὅτι ἀνὰ τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα δὲν ἤχησεν εὐαρέστως ἡ εἴδησις ὅτι τίθενται ὑπὸ πατριωτῶν πλουσίων χρηματικὰ βραβεῖα δι' ἐκείνους, οἵτινες θὰ καταλάβωσι σημαίας ἐχθρικὰς καὶ ὀχυρώματα. Τὸ μόνον βραβεῖον, τὸ ὁποῖον ἁρμόζει εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀνδρείαν θὰ εἶναι πάντοτε ἕνα φύλλον δάφνης, τὰ δὲ χρήματα τῶν φιλοπατρίδων εὐπόρων μας ἂς διατίθενται μόνον διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐν πολέμῳ πιπτόντων». Οἱ παρόντες μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ 4 Γάλλοι ἀξιωματικοὶ ἐχειροκρότησαν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Βυζαντηνὴ Ἑταιρεία.

Ἡ ἀρτίως ἱδρυθεῖσα ἐν Ἀθήναις Βυζαντηνὴ Ἑταιρεία καταρτισθεῖσα εἰς σῶμα συνέταξεν ἤδη τὸ Καταστατικόν της, ἐν ᾧ ὁ σκοπὸς αὐτῆς, ὅστις εἶναι «ἡ ἐνίσχυσις τῶν βυζαντινῶν καὶ μεσαιωνικῶν ἐν γένει μελετῶν, ἡ ἐκλαΐκευσις τῶν γνώσεων ἐπὶ τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν βυζαντινῶν καὶ μεσαιωνικῶν χρόνων, ἡ διέγερσις τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν χιλιετῆ περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας», ὁρίζεται ὅτι θὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ διαλέξεων ἐκλαϊκευτικῶν τῶν σχετικῶν θεμάτων, δι' ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων, δι' ἐκδόσεως εἰδικοῦ περιοδικοῦ καὶ σχετικῶν δημοσιευμάτων, δι' ἱδρύσεως βιβλιοθήκης εἰδικῆς καὶ διὰ παντὸς ἄλλου πρὸς τὸν σκοπὸν συντελεστικοῦ τρόπου.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας παρουσιασθὲν εἰς τὴν Α. Σεβ. τὸν Μητροπολίτην ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ἱερὸν καὶ ὑψηλὸν σκοπόν. Ἡ Α. Σ. ἀπαντῶσα διετράνωσε τὴν ἀγαλλίασιν αὐτῆς, διότι κατενοήθη τέλος καὶ παρ' ἡμῖν ὅτι ἔχομεν ἴσην ὑποχρέωσιν νὰ μελετῶμεν καὶ ἐρευνῶμεν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν βυζαντινῶν πατέρων μας μεθ' ὅσης καὶ τὴν τῶν ἀρχαίων προγόνων, καὶ ὑπέσχετο ὅτι παρ' Αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει θὰ τύχωσιν ἀμερίστου ὑποστηρίξεως εἰς ἔργον κατ' ἐξοχὴν ἐθνικόν, μέλλον νὰ καταστήσῃ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐνήμερον τῶν ἀπαραμίλλων ἐθνικῶν ἀγώνων καὶ τροπαίων τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ κατ' ἐξοχὴν καὶ ἐν πάσῃ καθόλου ἐκφάνσει τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ «Ἐκκλησ. Κῆρυξ» συγχαίρει ἰδιαιτέρως τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἱδρύσεως τῆς ἀναγκαιοτάτης ταύτης ἑταιρείας καὶ εὔχεται τὸ ἔργον αὐτῆς νὰ χωρήσῃ ταχέως εἰς ἀκμὴν ἀνταξίαν τοῦ μεγάλου σκοποῦ αὐτῆς.

Οἱ Γερμανοὶ φιλελεύθεροι.

Φαίνεται ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἀνατρέψωσι πᾶσαν ἐν τῷ κόσμῳ τάξιν, πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶν ἰδανικὸν πρὸς ὃ ὡς πρὸς ἀγαθὸν ἔτεινε μέχρι τοῦδε ἡ Ἀνθρωπότης, καὶ ὅπερ ἀπετέλεσε προαγωγὴν καὶ δόξαν αὐτῆς. Τοὐλάχιστον τοῦτο ἐξάγεται ἐξ ὅσων εἶπεν ἐσχάτως ἐν Ἑλβετίᾳ περὶ ἐλευθερίας διαβόητος Γερμανὸς δημοσιολόγος καὶ ἀρχηγὸς τῶν Γερμανῶν φιλελευθέρων, ὁ βουλευτὴς Νάουμαν:

«Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, εἶπεν, ὅτι ὁ προοδευτικὸς πολιτισμὸς δὲν κατέστη δυνατὸς εἰμὴ διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας τῶν μικρῶν ἐθνῶν. Ἡ ἱστορία ἀποδεικνύει ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἔθνη δεσπόζοντα καὶ δεσποζόμενα. Εἶναι ἀδύνατον ν' ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὰ μικρὰ ἔθνη τὸ δικαίωμα τῆς ἀνεξαρτησίας. Τὸ ἀπηρχαιωμένον καὶ ἐλεεινὸν ἰδεῶδες τῆς ἐλευθερίας πρέπει νὰ παραμερισθῇ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ. Δὲν

εἶναι δικαίωμα αἰώνιον τῶν ἀνθρώπων νὰ κυβερνῶνται ὑπὸ ἀνθρώπων τῆς ἰδίας φυλῆς!...».

Ὥστε κατὰ τὸν σοφὸν Γερμανὸν ἡ κατάλυσις τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸν ιε΄ αἰῶνα εἶναι προοδευτικὸς πολιτισμός; Ἢ ἀποτελοῦσι καταισχύνην τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ οἱ περίλαμπροι καὶ πανένδοξοι ἀγῶνες τῶν μικρῶν ὑποδούλων λαῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἀποκαταστάσεως; Καὶ μάτην λοιπὸν κατηργήθη, ὑπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος τῆς ἀδελφότητος καὶ ἰσότητος πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ οὐρανίου Πατρός, ἡ στιγματίσασα τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν δουλεία καὶ σωματεμπορία; Οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ γλυκὺ πικρὸν καὶ τὸ πικρὸν γλυκύ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐκκλησιαστικά.

Ἱερὰ Σύνοδος. *Συνεδρία τῆς 2 Μαΐου.* —Ἀνακοινωθέντος ὅτι ὁ ἱερεὺς Βρωμοβρύσεως Μεσσηνίας Μᾶρκος Βέργης ὑπέβαλε παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἡ Ι. Σ. ἔκρινεν ἀπαράδεκτον ταύτην καὶ διέταξε τὸν εἰρημένον ἱερέα νὰ ἐπανέλθῃ ἀπροφασίστως εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ.

—Κατ' ἀκολουθίαν αἰτήσεως τῆς ἐν Κεφαλληνίᾳ «Πρακτικῆς γεωργικῆς σχολῆς» ἡ Ι. Σ. διέταξε τὴν ἐπισκοπικὴν Ἐπιτροπὴν Μεσσηνίας ὅπως διαβιβάσῃ εἰς τὴν ἐν Καλάμαις μονὴν τῶν Καλογραιῶν τὴν παράκλησιν τῆς εἰρημένης Σχολῆς ὅπως ἀποσταλῇ αὐτῇ ἐκ τῶν τροφίμων τῆς Μονῆς διδασκάλισσα τῆς ὑφαντουργίας.

—Ἀνακοινωθέντος ὅτι ἡ Ἐπισκοπ. Ἐπιτρ. Πατρῶν διώρισε προσωρινῶς ἐφημέριον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἐκρίθη ἵνα διαταχθῇ ἁρμοδίως ἡ ἀκύρωσις τῆς πράξεως ταύτης.

—Αἰτησαμένου τοῦ ἡγουμ. τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βελανιδιᾶς κ. Ἰεζεκιὴλ ἵνα δοθῇ ἄδεια αὐτῷ ὅπως τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Πατριωτικῆς Ἑνώσεως ὡς ἱεροκήρυξ αὐτῆς ἡ Ι. Σ. ἐνέκρινε ταῦτα, ἀπεφάσισε δὲ νὰ καλέσῃ τὴν οἰκείαν ἐπισκ. Ἐπιτροπείαν ἵνα προτείνῃ προσωρινὸν αὐτοῦ ἀντικαταστάτην.

—Ἀνακοινωθείσης ἀποφάνσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ὅτι οἱ μοναχοὶ δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς τάξεις τῶν κληρικῶν, καὶ ὅτι ἄρα στρατεύονται, ἡ Ι. Σύνοδος, κατὰ τὸν κανόνα ζ΄ τῆς Δ΄ οἰκουμ. Συνόδου, τὸν λέγοντα ὅτι οἱ ἅπαξ ἐν κλήρῳ τεταγμένοι ἢ καὶ μονασταὶ οὔτε ἐπὶ στρατείαν οὔτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχονται, ἔκρινεν ἵνα παρακαλέσῃ τὸ Ὑπ. τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἵνα προβῇ εἰς τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα πρὸς τὸ τῶν Στρατιωτικῶν ὅπως μὴ στρατολογήσῃ τοὺς μοναχούς.

—Τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἐμμαν. Ζολώτα ἀπαντήσαντος ὅτι δι' ἔλλειψιν χρόνου δὲν δύναται νὰ κρίνῃ τὸ ἔργον τοῦ κ. Κουϊμουτσοπούλου «Ἐκλογαὶ ἐκ τῆς χριστιαν. λυρικῆς ποιήσεως» ἡ Ι. Σ. παρέπεμψε τοῦτο εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Φίλ. Παπαδόπουλον.

Συνεδρία τῆς 4 Μαΐου.—Ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τῆς ἐπισκοπικῆς Ἐπιτροπῆς Αἰτωλ-Ἀκαρνανίας ἐὰν τὸ ἀπαιτούμενον τρίμηνον διάστημα πρὸς ἔκδοσιν νέας ἀδείας γάμου εἰς διαζευχθέντας δέον νὰ ὑπολογίζηται ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς λύσεως τοῦ γάμου, ἡ Ι. Σ. ἔκρινεν ὅτι τὸ τρίμηνον διάστημα ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τῆς περὶ διαζυγίου ἀποφάσεως, ἀλλὰ πάντοτε ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ἐξεδόθη καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ λύσις.

—Κατ' ἀκολουθίαν ἐγγράφου τῆς ἐπισκοπ. Ἐπιτροπῆς Λευκάδος ἐπετράπη ἡ χειροθεσία εἰς πνευματικὸν τοῦ ἐφημερίου Πινακοχωρίου καὶ Λαζάδων Σωτηρίου Σούντα.

Συνεδρία τῆς 7 Μαΐου.—Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἄρτι ἐκ τοῦ μετώπου ἐπανελθὼν ἐξέφρασε τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ αἵτινες εἶναι ἄρισται κατὰ πάντα πλὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ

στρατεύματος, ἥτις εἶναι ἀληθῶς ἀξιοθρήνητος, ἐνῷ οἱ Σύμμαχοι στρατοὶ ἔχουσιν ἐπαρκεστάτην καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν. Συνέστησε δὲ ὅπως ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ληφθῶσι σύντονα μέτρα πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως ταύτης.

—Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησ. ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον ὅτι ἐψηφίσθη νόμος ἀπαγορεύων πᾶσαν ἐφεξῆς χειροτονίαν πλὴν τῶν κεκτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νόμου καθοριζόμενα προσόντα. Ἡ Ἱ. Σύν. διὰ τηλεγραφικῆς αὐτῆς ἐγκυκλίου ἐγνώρισε τοῦτο εἰς τὰς ἁρμοδίας ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς.

—Ἕνεκα τῆς ἐξακολουθούσης χηρείας τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου Κορινθίας ἐδόθη εἰδικὴ ἐντολὴ εἰς τὸν ἱερέα Κωνσταντῖνον Ζερβὸν ἵνα ἐκδίδῃ κατὰ τὰ κείμενα ἀδείας γάμων.

Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.

† ***Μιχαὴλ Κλεόβουλος.***— Ἀπέθανεν ἐν Κπόλει ὁ Σάρδεων Μιχαὴλ Κλεόβουλος, ὁ ἀπὸ τριακονταετίας περίπου διευθυντὴς τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ πνευματικὸς πατὴρ σχεδὸν ὁλοκλήρου τῆς σημερινῆς ἡγέτιδος τάξεως τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ σεμνὸς καὶ ἀπέριττος λευΐτης καὶ διδάσκαλος ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία ἐν Τουρκίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν. Σοφὸς ἐπιστήμων, χαρακτὴρ ὑπέροχος, ἀνεπίδεικτος ὅλως καὶ ἁγνὸς τὰ αἰσθήματα ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀφανῶν καὶ ταπεινῶν ἐκείνων ἐργατῶν τῆς ἐθνικῆς ἀκμῆς, οἵτινες ἀποφεύγοντες πάντα θόρυβον καὶ πᾶσαν ἐπίδειξιν προτιμῶσιν τὴν μοῖραν τοῦ λύχνου, νὰ ἀναλίσκωνται αὐτοὶ ἵνα τοὺς ἄλλους φωτίζωσιν.

Οὐ μόνον δὲ τὰς χιλιάδας τῶν διὰ τῆς Μεγάλης Σχολῆς τοῦ Γένους διελθόντων λογάδων τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ πνευματικῶς ἐξέθρεψε καὶ ἐχειραγώγησεν ὁ ἀοίδιμος Σάρδεων, ἀλλὰ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ πολλοὺς πτωχοὺς ἀριστεῖς μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὑλικῶς ὑπεστήριξε καὶ εἰς ἀνωτέρας σπουδὰς παρώρμησε καὶ ὑπεβοήθησεν. Ὁ ἀείμνηστος Σάρδεων Μιχαὴλ Κλεόβουλος ὑπῆρξε καὶ πρόεδρος τῆς ἐκδούσης ἐν Κπόλει πατριαρχικῇ κελεύσει τὴν γνωστὴν πρώτην σπουδαίαν ἑλληνικὴν ἔκδοσιν τῆς καινῆς Διαθήκης.

Ὁ θάνατος τοῦ Μιχαὴλ Κλεοβούλου καταλείπει δυσαναπλήρωτον κενὸν ἐν Κπόλει.

—Οἱ Νεότουρκοι ἑτοιμάζουσι νομοσχέδιον, ὅπερ ἐφαρμοζόμενον ἀπειλεῖ δι' ἐξοντώσεως τὴν μεγαλομάρτυρα Ἐκκλησίαν τοῦ Οἰκουμεν. Πατριαρχείου. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἡ Ἱ. Σύνοδος θὰ καταργηθῇ, οἱ δὲ Μητροπολῖται θὰ περιορισθῶσιν εἰς δώδεκα τὸ πολύ, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νῦν ὑπαρχόντων θὰ περιορισθῶσιν ἐν Προύσῃ.

Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία ἀπειλεῖται καὶ δι' ἄλλων καταστρεπτικῶν μέτρων. Τὰ εἰσοδήματα τῶν ναῶν ἀπειλεῖται νὰ ὑπαχθῶσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον διαχείρισιν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν! Ἐν δὲ τοῖς Βρυούλοις ὁ ἀπεσταλμένος τῶν Νεοτούρκων πλὴν τῶν συνήθων ὀργίων ἠξίωσεν ἵνα οἱ γάμοι τῶν Ἑλλήνων ὑποβάλλωνται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Μουφτῆ!

Διάφορα.

Τὸ Συμβούλιον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἰδοποιήθη ἐκ Μασσαλίας ὅτι ἡ αὐτόθι ἑλληνικὴ παροικία συνέλεξεν ἐξ ἐράνων ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ 280.000 δραχμῶν.

— Αἱ ὑπὲρ τῶν ἀναπήρων τοῦ πολέμου ἰδιωτικαὶ εἰσφοραὶ ὑπερέβησαν ἤδη τὸ ποσὸν τῶν 300.000 δραχμῶν.

— Τῇ 6 τρέχοντος ἐγένετο ἡ κατὰ τὸν νόμον ἐκλογὴ ἀντιπρυτάνεως, ὅστις θὰ πρυτανεύσῃ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, ἐξελέγη δὲ ὁ καθηγητὴς τοῦ διοικητ. δικαίου κ. Θ. Ἀγγελόπουλος, ὁ καὶ νῦν πρύτανις. Δεύτερος ἀντιπρύτανις ἐξελέγη ὁ κ. Γρ. Βερναρδάκης καὶ τρίτος ὁ κ. Τ. Ἡλιόπουλος.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἐν Ἀθήναις . . . . δρχ. 10

Ἐν ταῖς ἐπαρχίας . . . . . . » 12

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ . . . . . . » 15

Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0,35.

ΓΡΑΦΕΙΑ

ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Ἀθηνῶν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Ι. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ δ.θ.